

entuzjaści edukacji

IBE

INSTYTUT
BADAŃ
EDUKACYJNYCH

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

entuzjaści edukacji

Czytelnictwo dzieci i młodzieży

Pracownia Języka Polskiego IBE

Badani:

**Uczniowie klas VI szkół podstawowych
i uczniowie klas III gimnazjów**

Co sprawdzało badanie:

- ile dzieci czyta;
- jak czytają;
- co czytają;
- jakie są uwarunkowania społeczno-demograficzne postaw czytelniczych polskich uczniów.

*entuzjaści
edukacji*

Projekt zrealizowany we współpracy z Biblioteką Narodową.

Etap jakościowy

48 indywidualnych wywiadów pogłębionych
z uczniami z województwa mazowieckiego

Cele:

- **jak czytają dzieci z różnych środowisk społecznych** (inicjacje czytelnicze, pierwsze samodzielne lektury, wzory czytelnicze wyniesione z domów rodzinnych i środowiska rówieśniczego);
- **oczekiwania i potrzeby** nastoletnich czytelników związane z lekturą książki, różnice w sposobach czytania spontanicznego i szkolnego, oczekiwania wobec obecności literatury pięknej na lekcjach języka polskiego

*entuzjaści
edukacji*

Etap ilościowy

1721 uczniów klas VI szkoły podstawowej
(53% chłopców, 47% dziewcząt)

1816 uczniów klas III gimnazjum
(52% chłopców, 48% dziewcząt).

- **Metoda:** ankieta audytoryjna wśród uczniów wylosowanych oddziałów VI klasy – po jednym ze 100 szkół podstawowych, i III klasy – po jednym ze 102 gimnazjów z całej Polski.
- **Termin:** listopad 2013 r.

84-proc. poziom realizacji próby

wszystkie odsetki odpowiedzi są reprezentatywne dla całej populacji uczniów klas VI SP i uczniów klas III gimnazjów.

*entuzjaści
edukacji*

Etap ilościowy

Cele:

- Ilu uczniów czyta, a ilu nie czyta książek w ramach obowiązku szkolnego i poza nim; jacy to uczniowie; jakie jest miejsce lektury wśród innych codziennych czynności?
- Jakie są motywacje czytelnicze dwunasto- i piętnastolatków i jakie są ich społeczno-demograficzne uwarunkowania?
- Jakie są spontaniczne wybory lekturowe polskich uczniów?

*entuzjaści
edukacji*

Etap ilościowy

Cele:

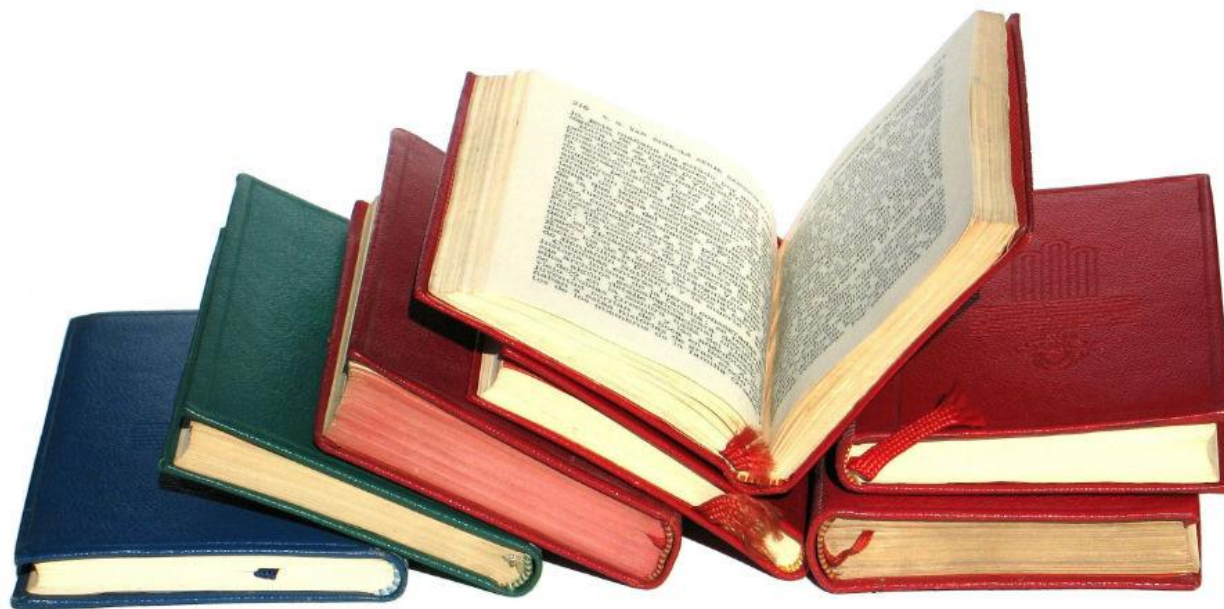
- Jakie są wspólne lektury szkolne uczniów szkoły podstawowej i gimnazjalistów i w jaki sposób (w całości, w streszczeniach, we fragmentach, online czy offline) są czytane?
- Jakie są oczekiwania uczniów wobec lektur szkolnych?
- Skąd nastoletni czytelnicy czerpią informacje na temat konkretnych tytułów? Z kim rozmawiają o książkach?
- Jakie są źródła czytanych książek: biblioteka domowa, biblioteki szkolne i publiczne, księgarnie, pożyczanie od rówieśników itp.?

*entuzjaści
edukacji*

Wyniki badania

*entuzjaści
edukacji*

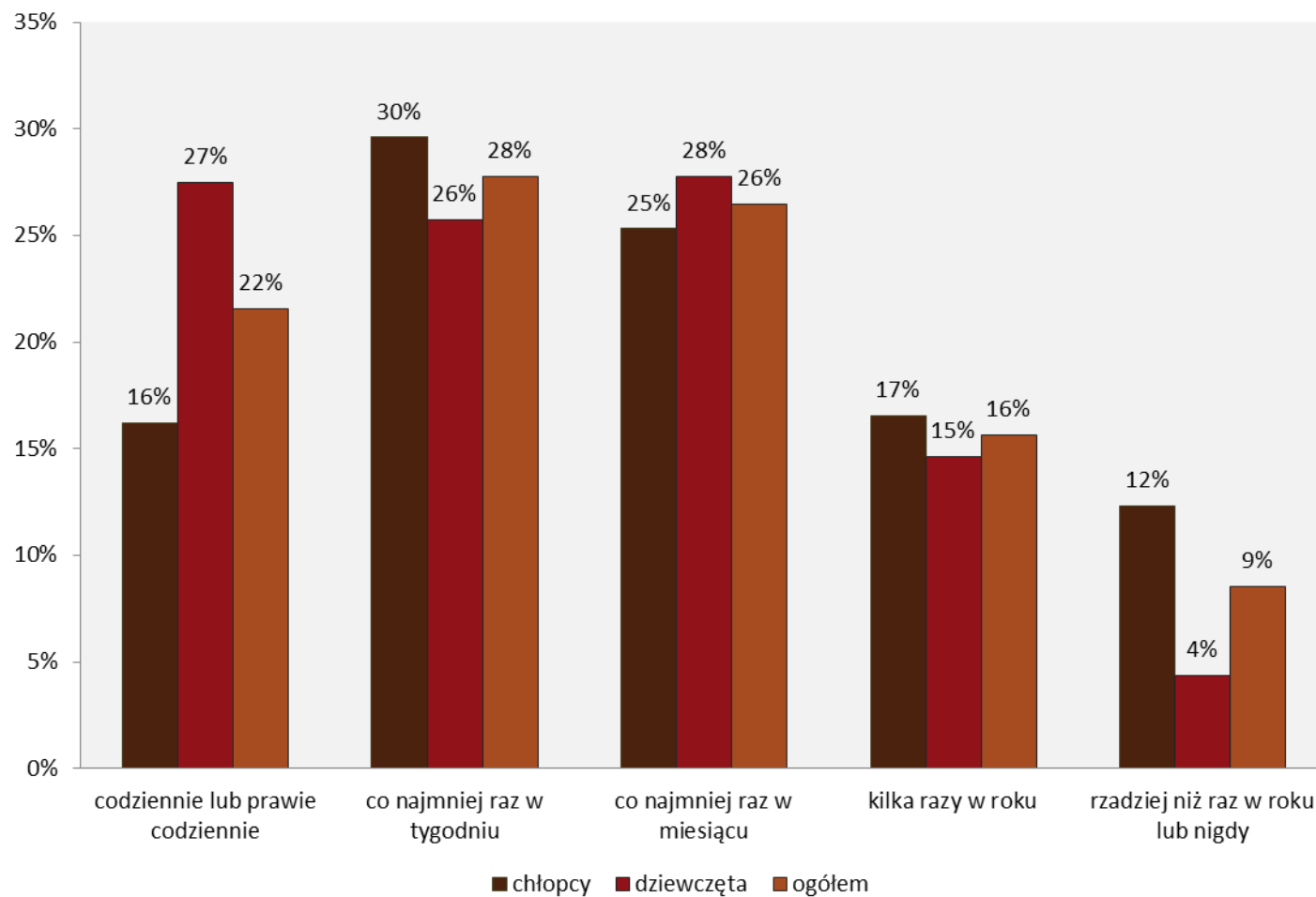
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

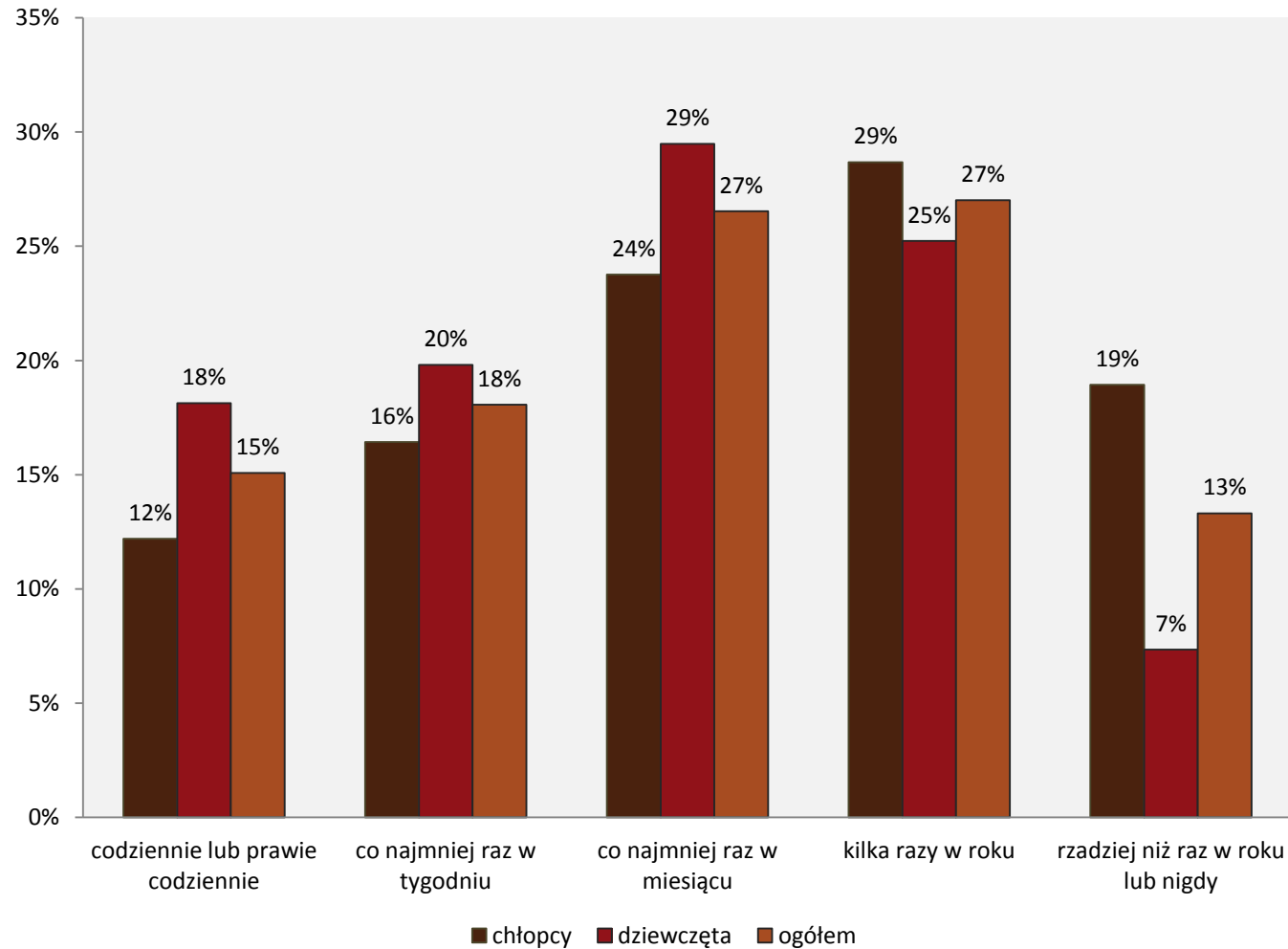

Płeć dwunastolatków a częstotliwość czytania książek w czasie wolnym, N=1688

entuzjaści
edukacji

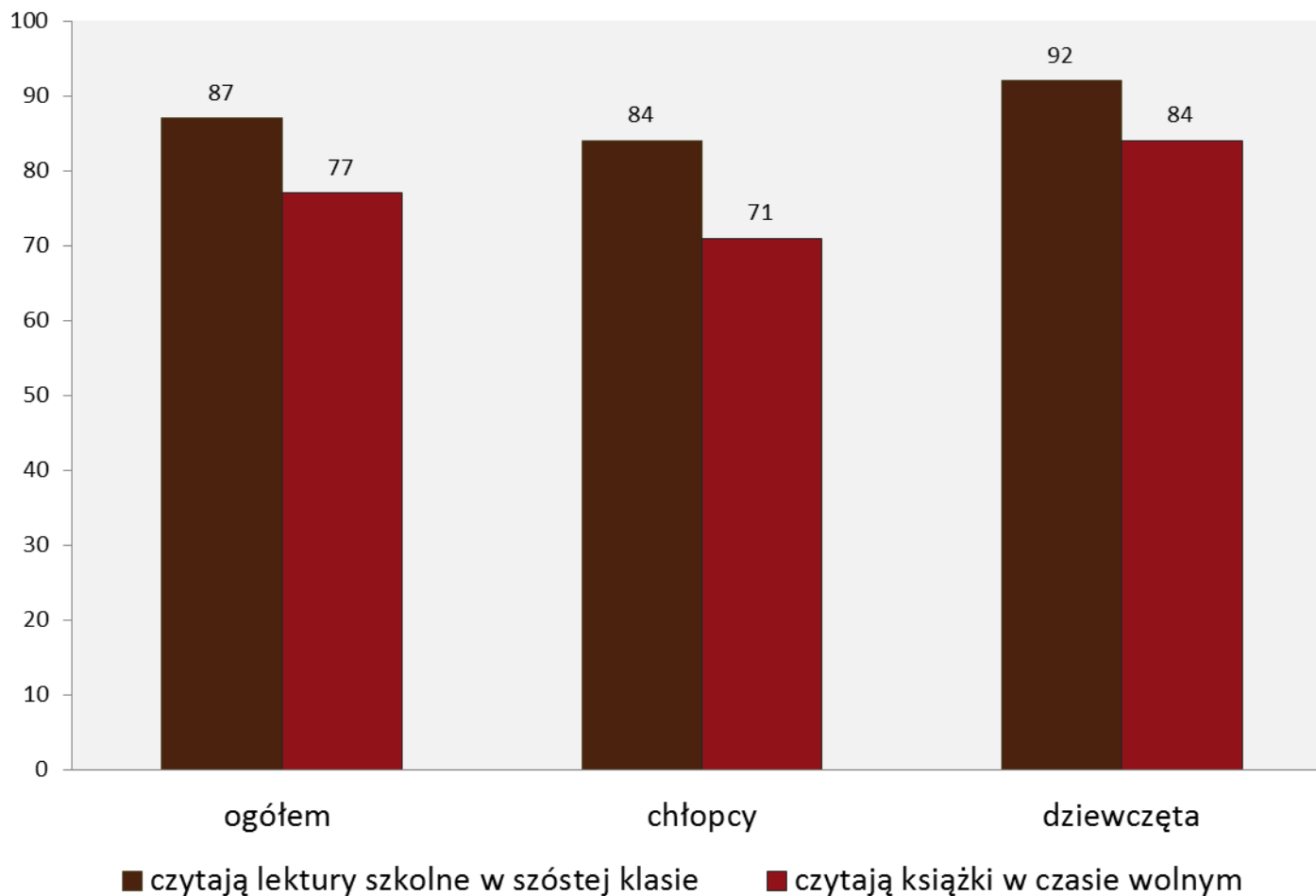
Płeć piętnastolatków a częstotliwość czytania książek w czasie, wolnym, N=1078

entuzjaści
edukacji

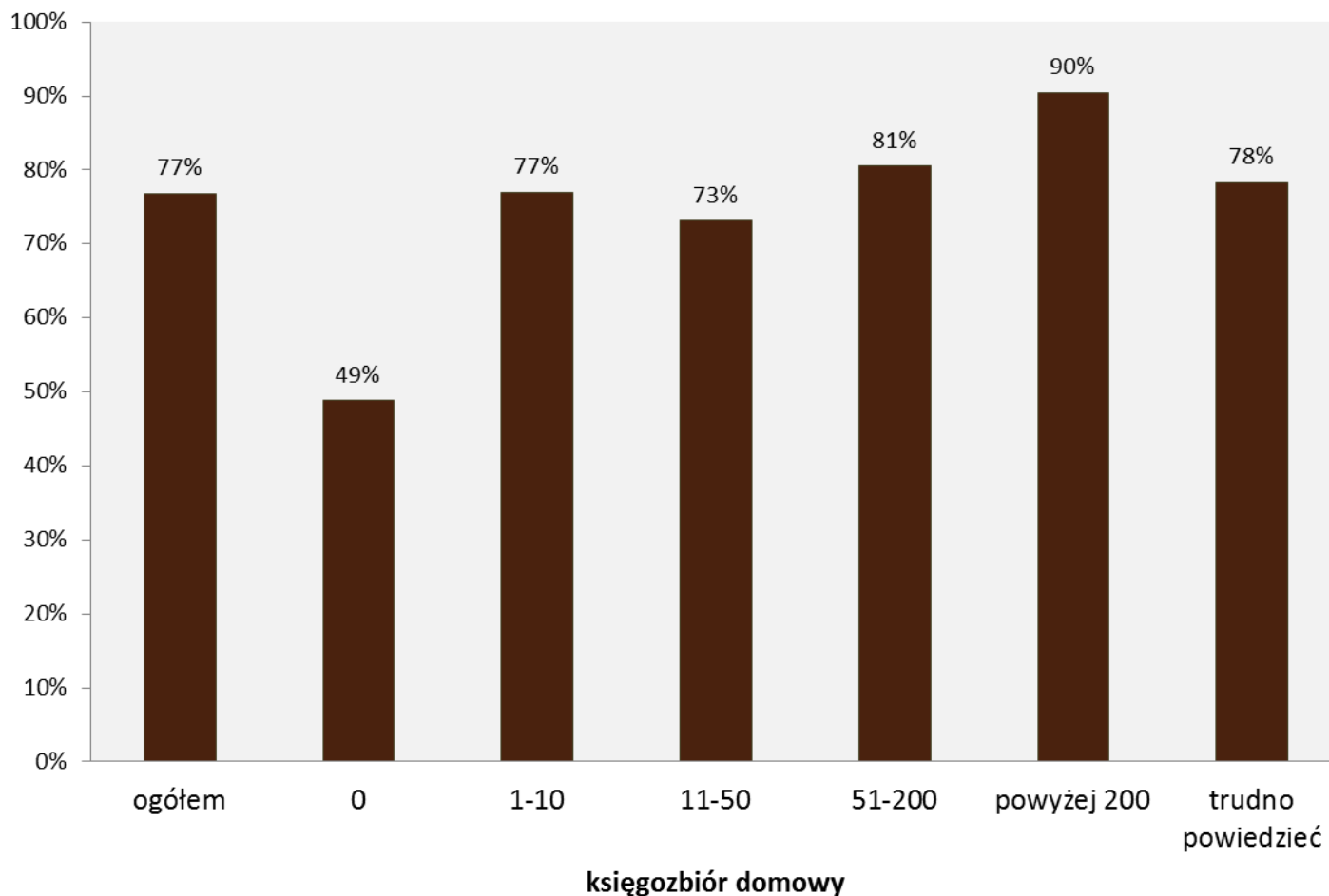
Aktywność czytelnicza dwunastolatków, N=1721

(uczniowie odpowiadali na pytania: o czytanie książek w dowolnej postaci w czasie wolnym w okresie od 1 stycznia do listopada 2013 r. oraz o czytanie lektur szkolnych w szóstej klasie)

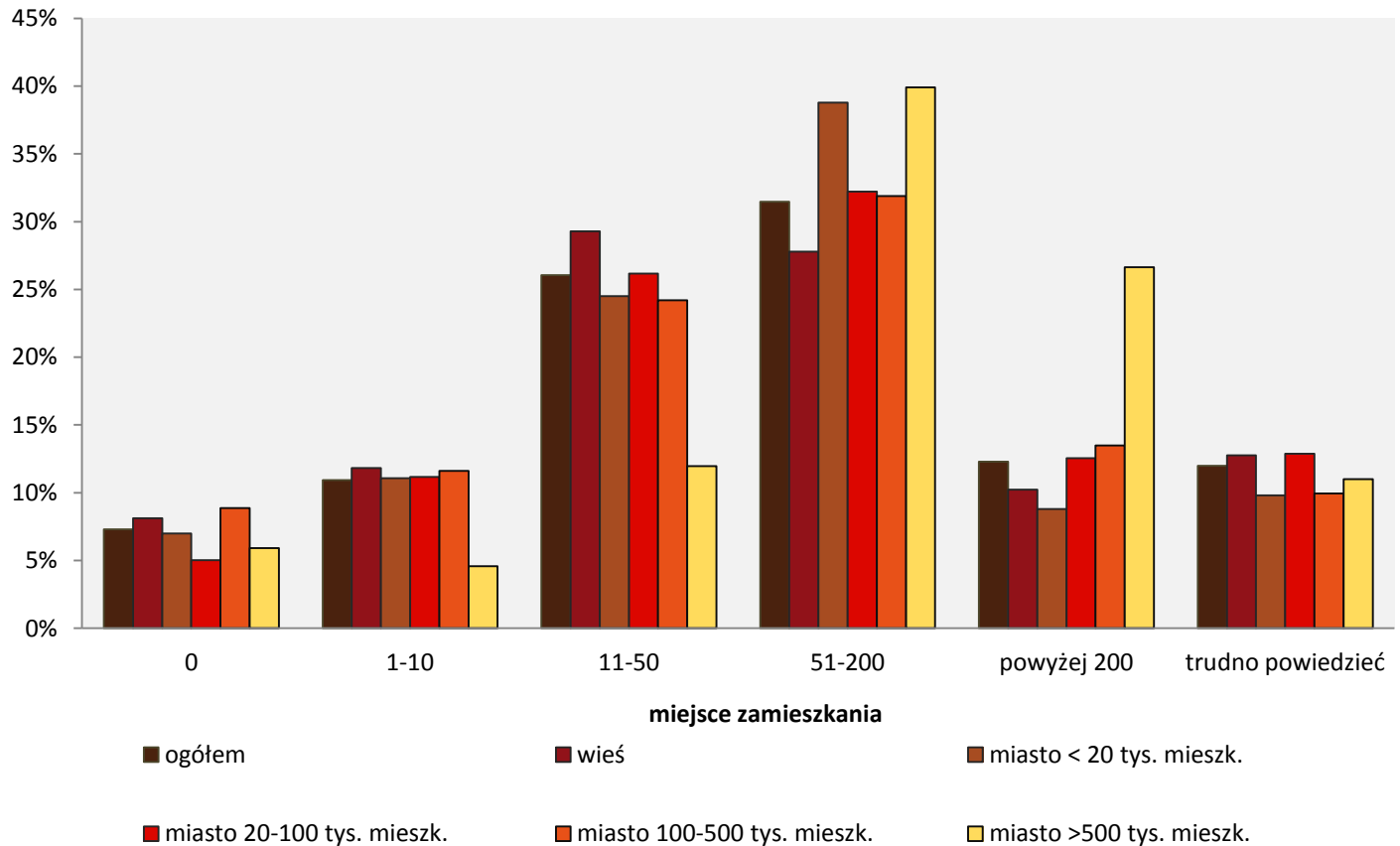
entuzjaści
edukacji

Wielkość domowego księgozbioru a czytanie książek przez dwunastolatków w czasie wolnym , N=1254

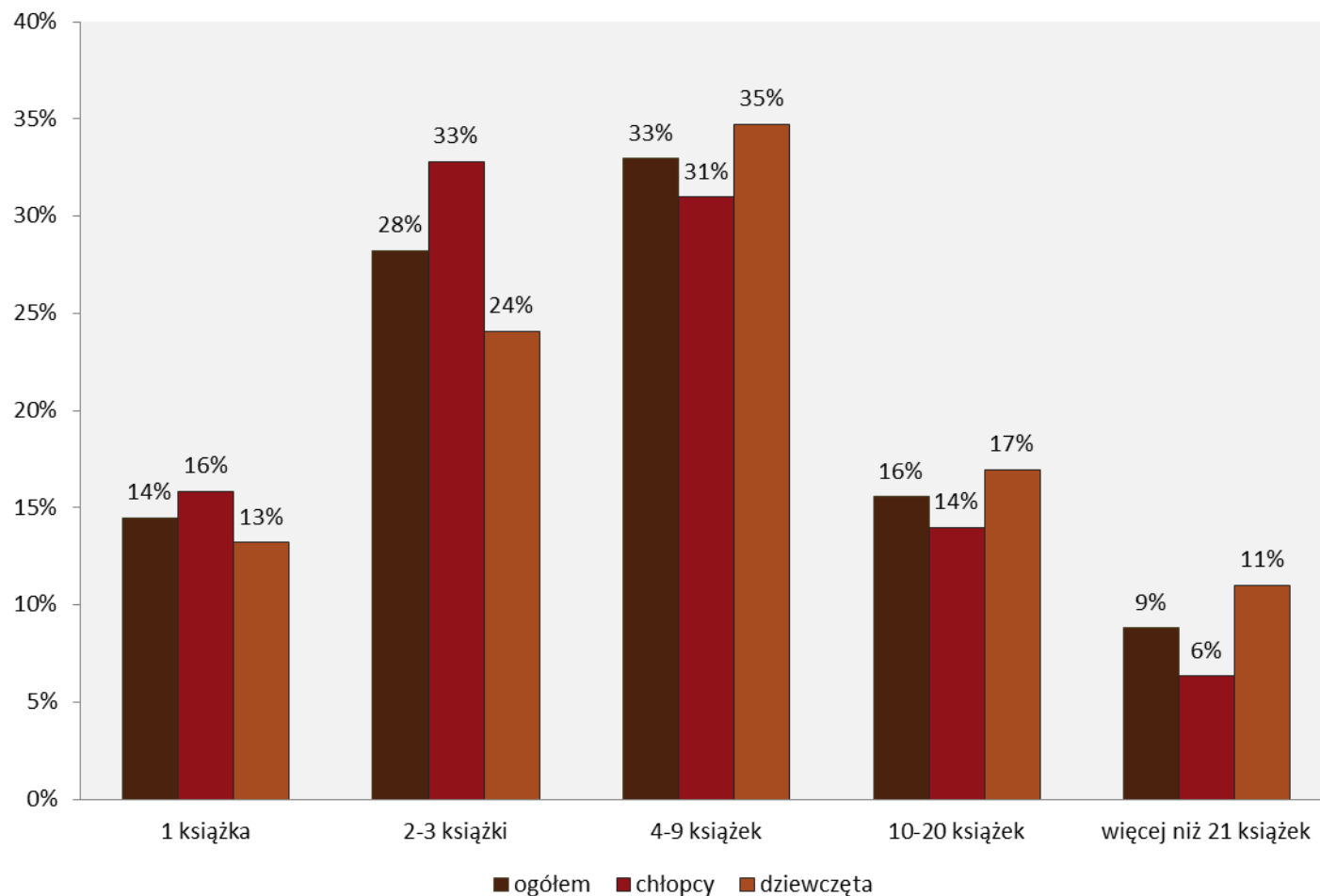
*entuzjaści
edukacji*

Wielkość domowych księgozbiorów uczniów szkoły podstawowej, N=1721

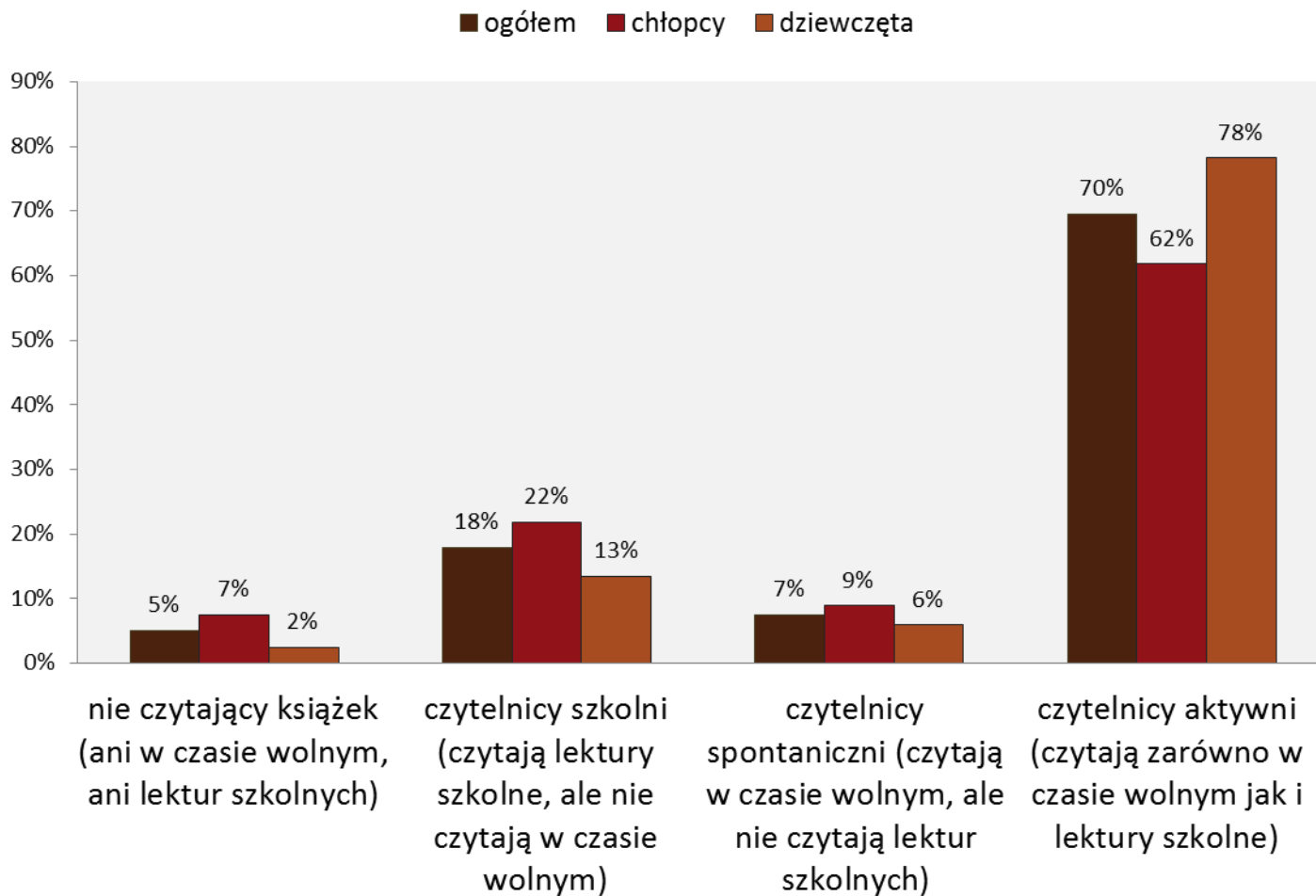
entuzjaści
edukacji

Płeć dwunastolatków a liczba książek czytanych w czasie wolnym, N=1254

entuzjaści
edukacji

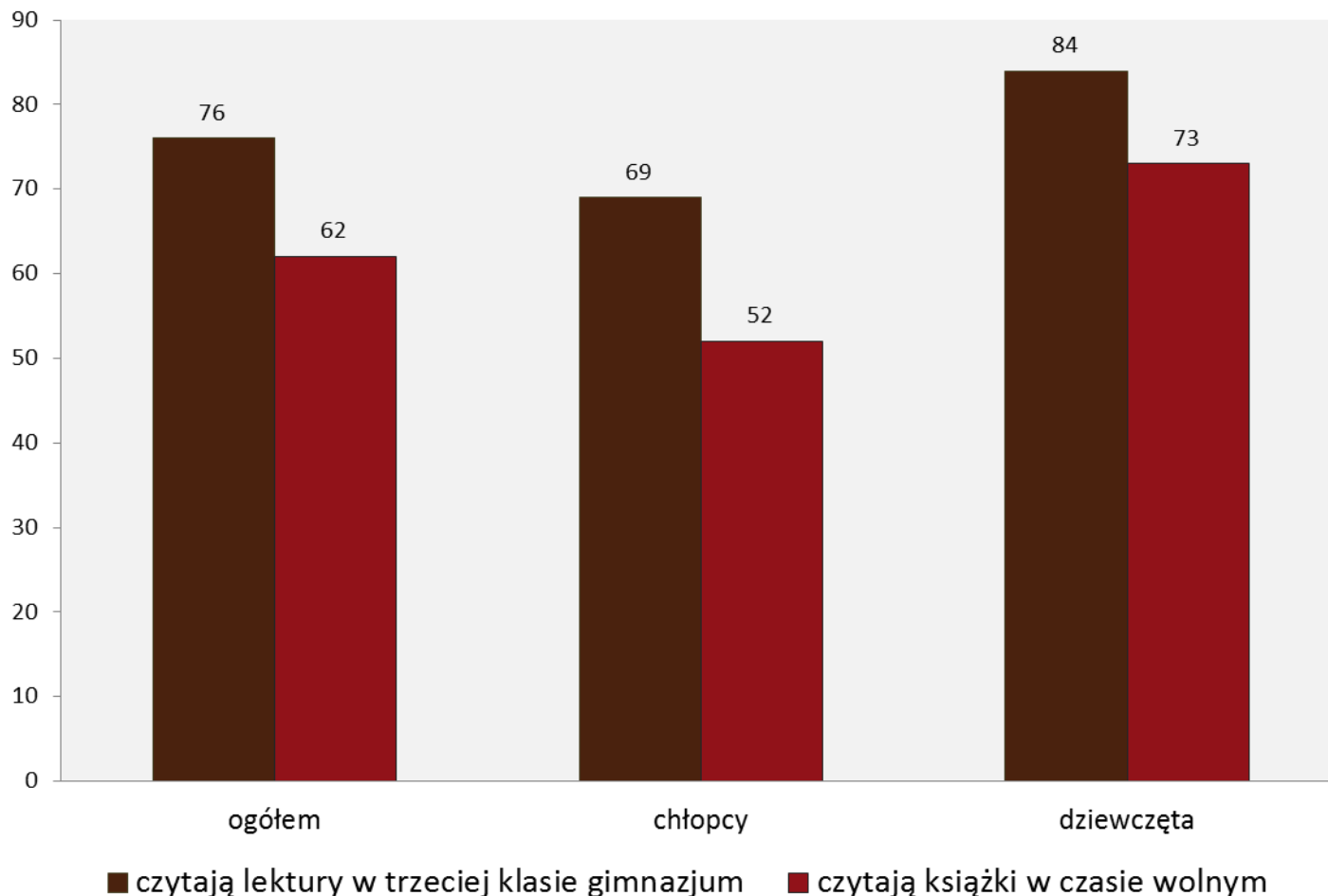
Typy dwunastoletnich czytelników, N=1721

*entuzjaści
edukacji*

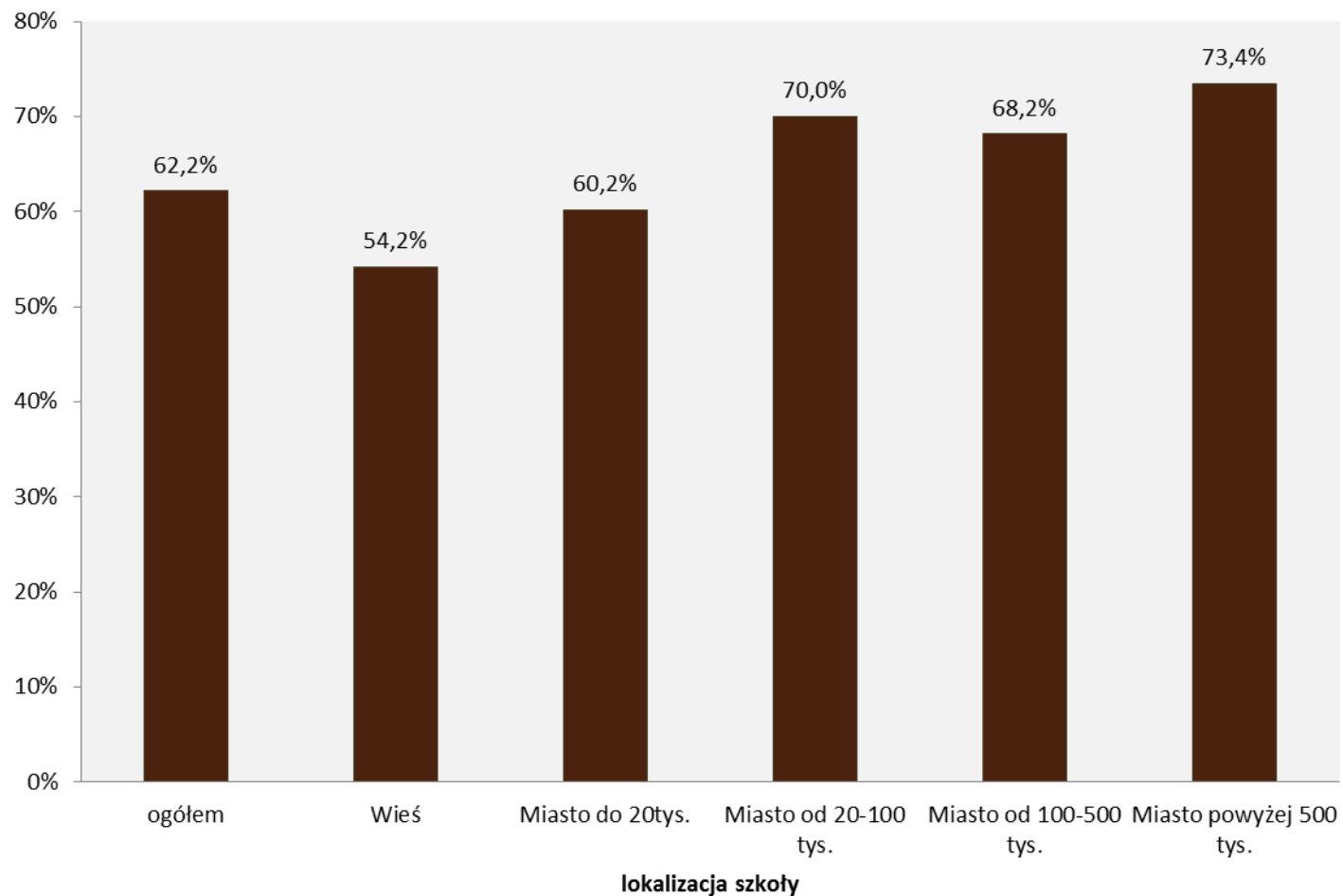
Aktywność czytelnicza piętnastolatków (w proc.), N=1816

(uczniowie odpowiadali na pytania: o czytanie książek w dowolnej postaci w czasie wolnym – w okresie od 1 stycznia do listopada 2013 r. oraz o czytanie lektur szkolnych w trzeciej klasie gimnazjum)

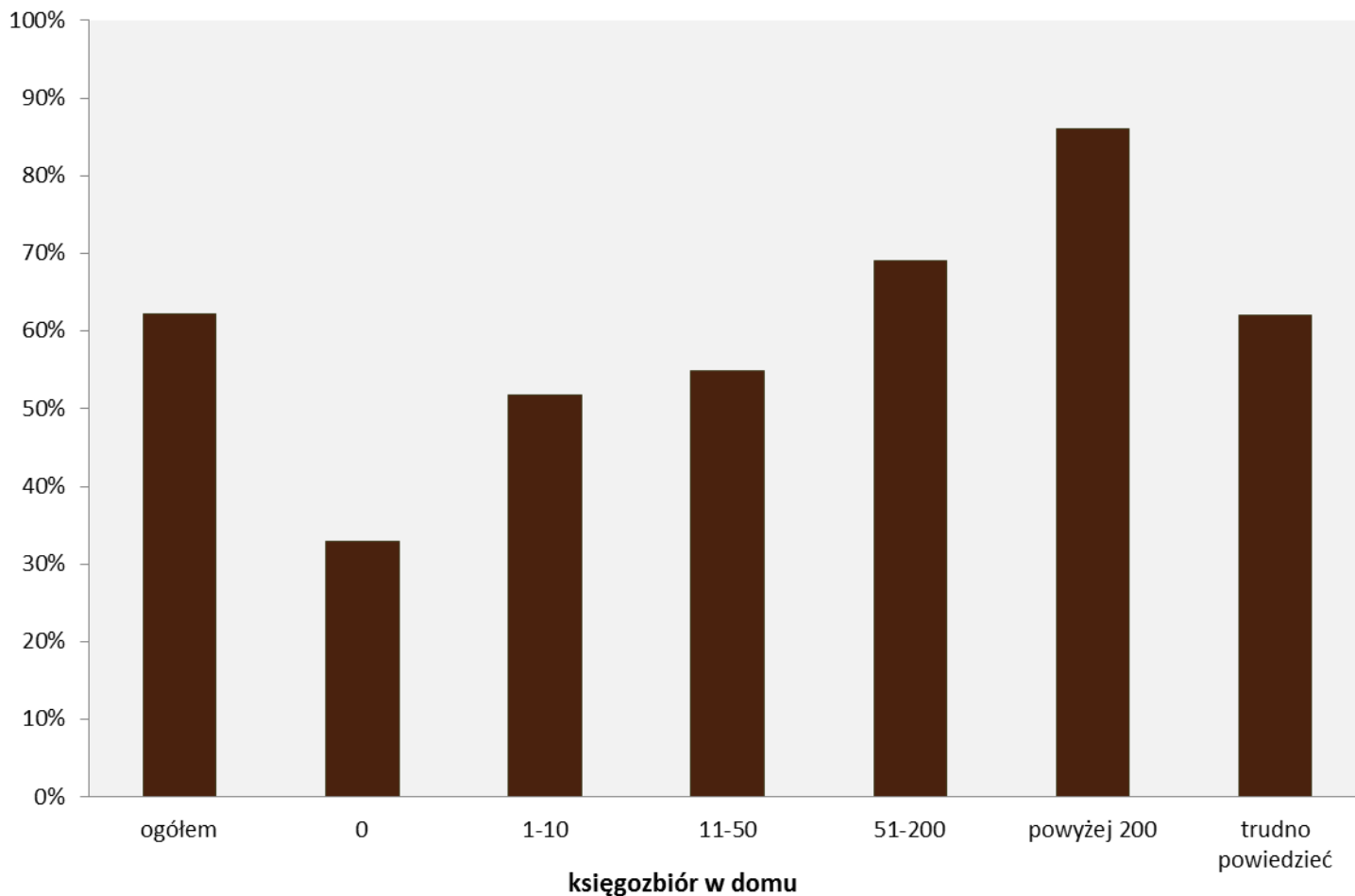
*entuzjaści
edukacji*

Lokalizacja gimnazjum a czytanie książek w czasie wolnym, N=1816

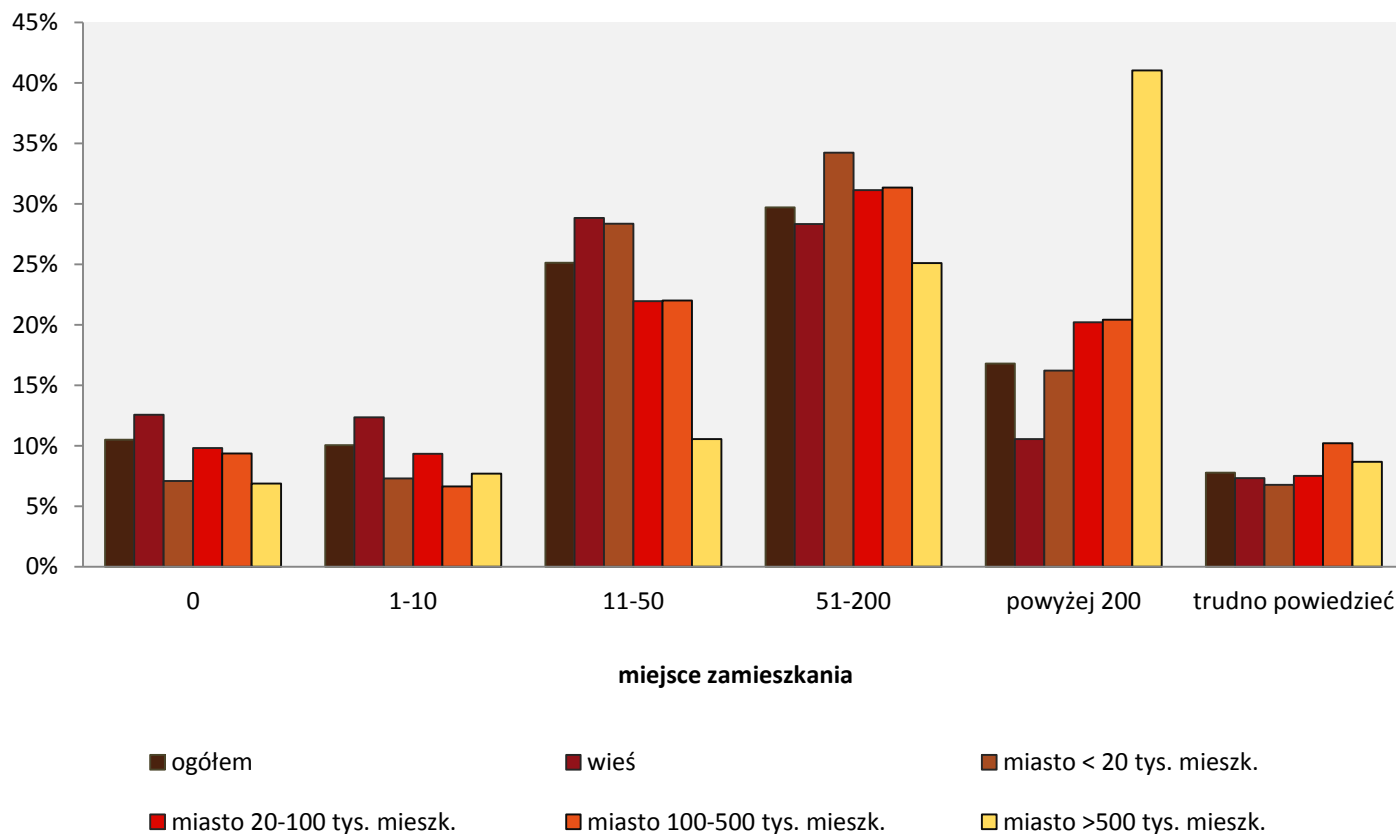
*entuzjaści
edukacji*

Wielkość księgozbiorów w domach gimnazjalistów a czytanie książek w czasie wolnym, N=1816

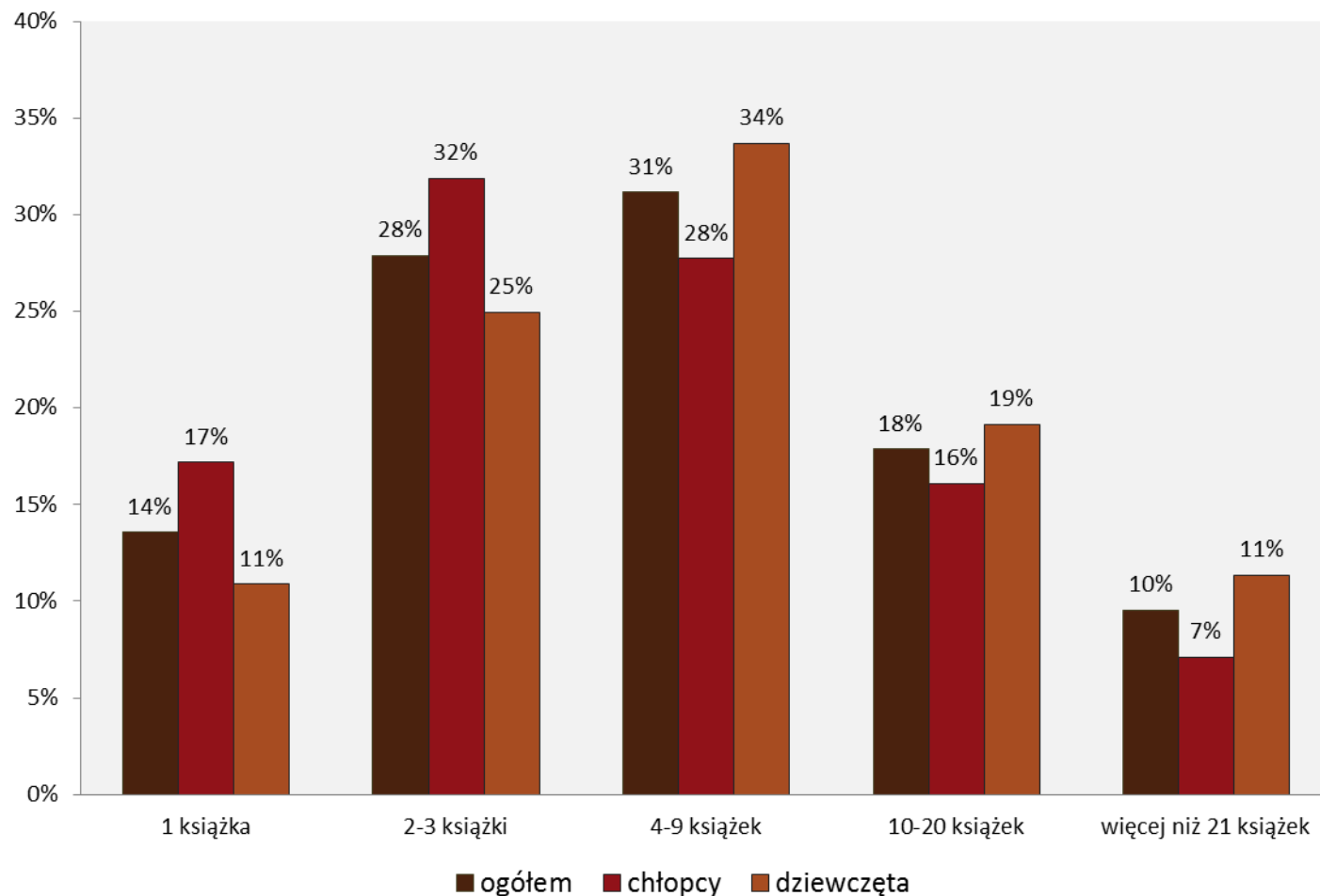
*entuzjaści
edukacji*

Miejsce zamieszkania a wielkość domowych księgozbiorów gimnazjalistów, N=1816

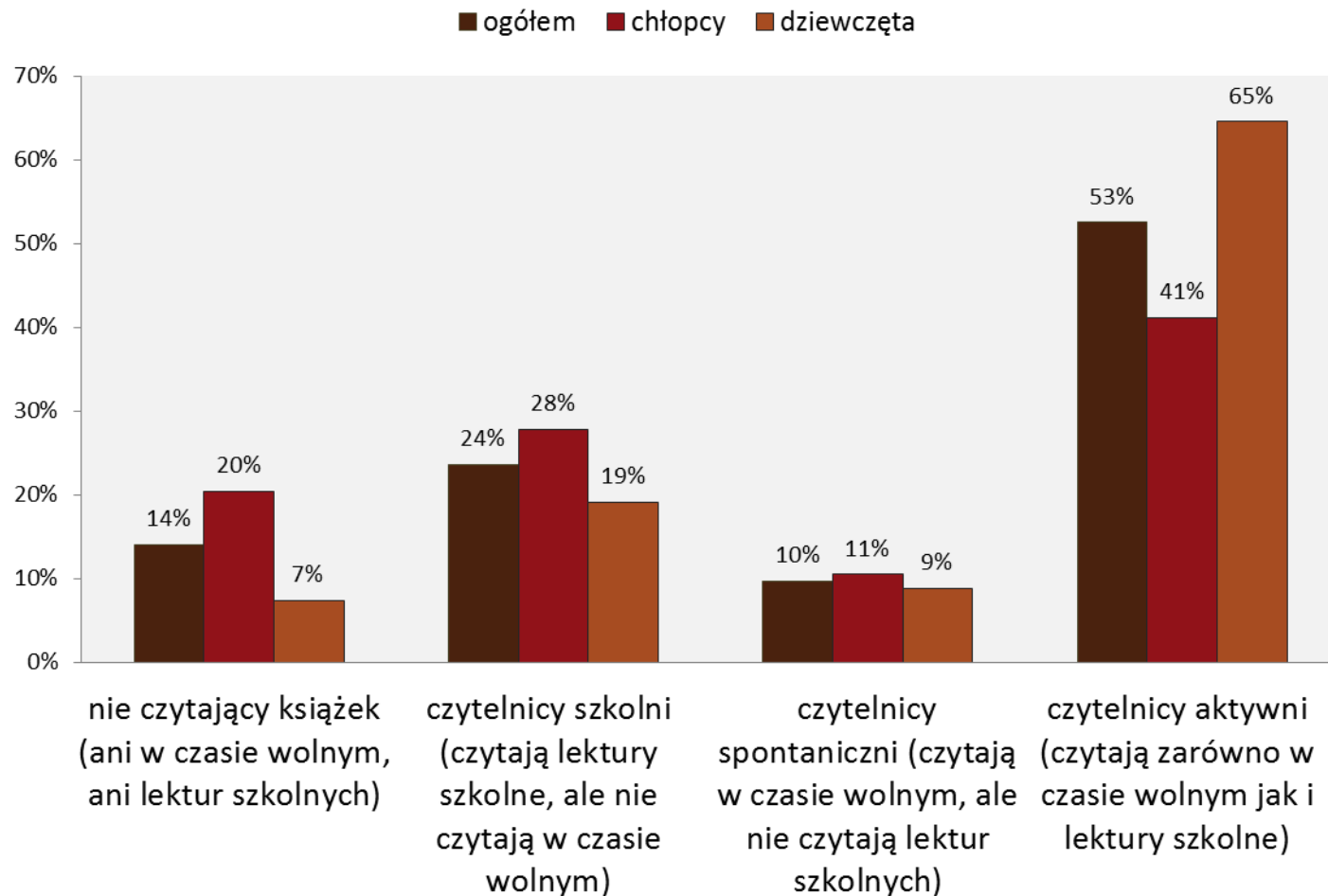
entuzjaści
edukacji

Płeć gimnazjalistów a liczba książek czytanych w czasie wolnym, N=1078

entuzjaści
edukacji

Typologia piętnastoletnich czytelników, N=1816

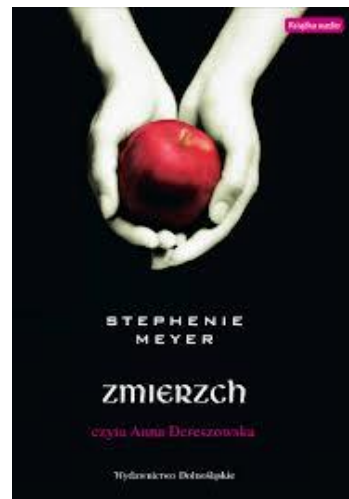
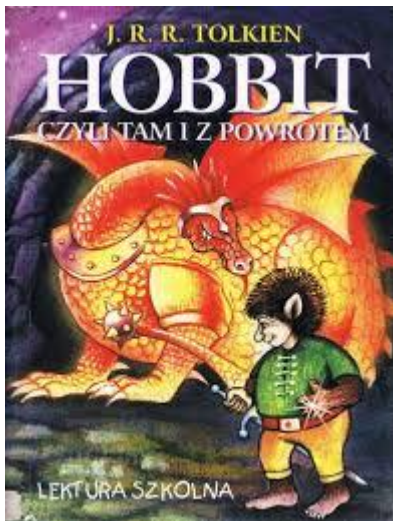
*entuzjaści
edukacji*

Wnioski

- Aktywność czytelnicza nastolatków jest skorelowana z płcią oraz z kapitałem kulturowym rodziny wyrażanym przez poziom wykształcenia rodziców i wielkość posiadanych księgozbiorów.
- **Wraz ze wzrostem wielkości księgozbiorów: domowego i należącego do ucznia wzrasta szansa na podjęcie przez niego lektury książkowej, szczególnie tej, która jest odbywana z własnego wyboru, poza szkolnymi obowiązkami.**

*entuzjaści
edukacji*

Wybory lekturowe czasu wolnego dwunastolatków

entuzjaści
edukacji

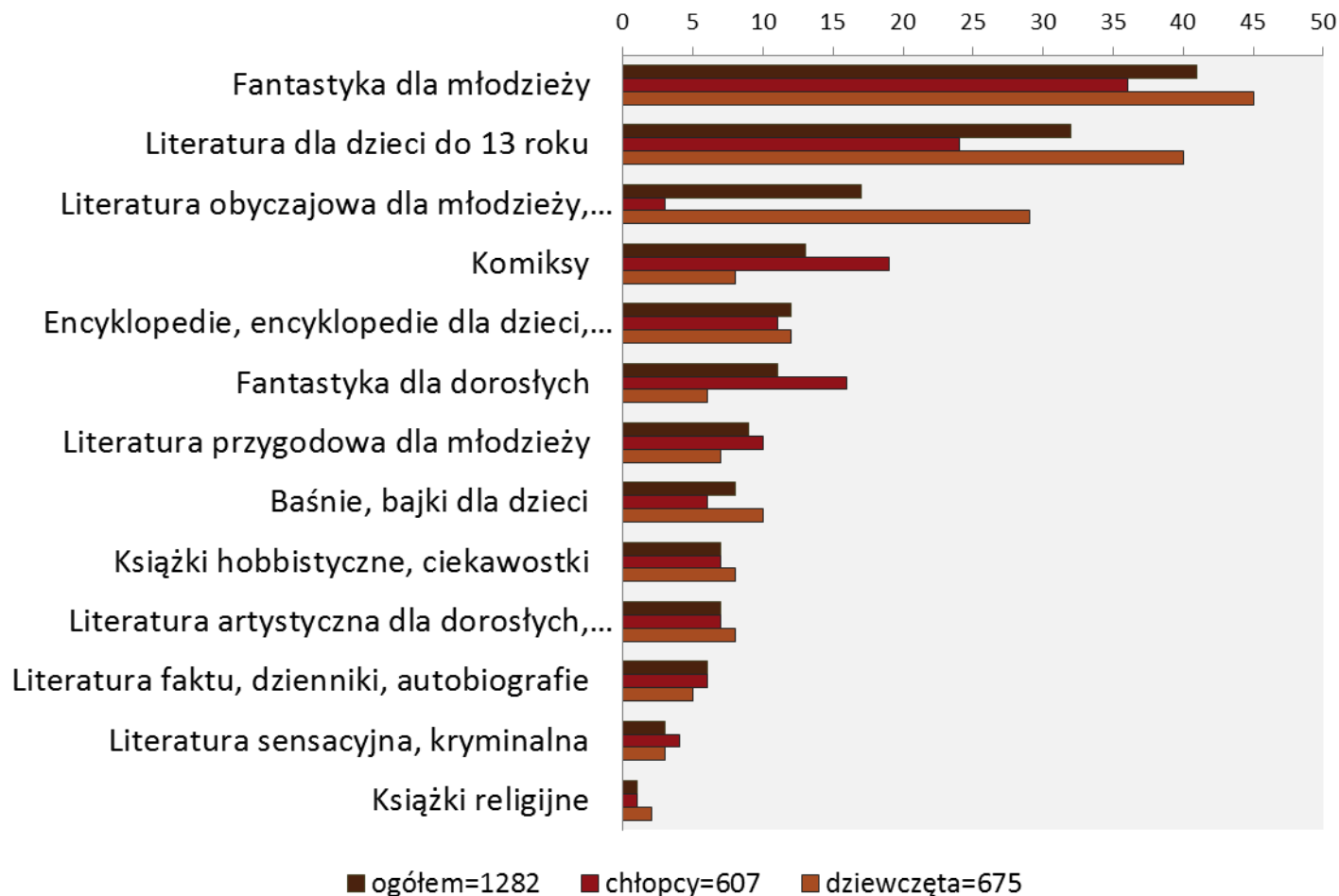
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

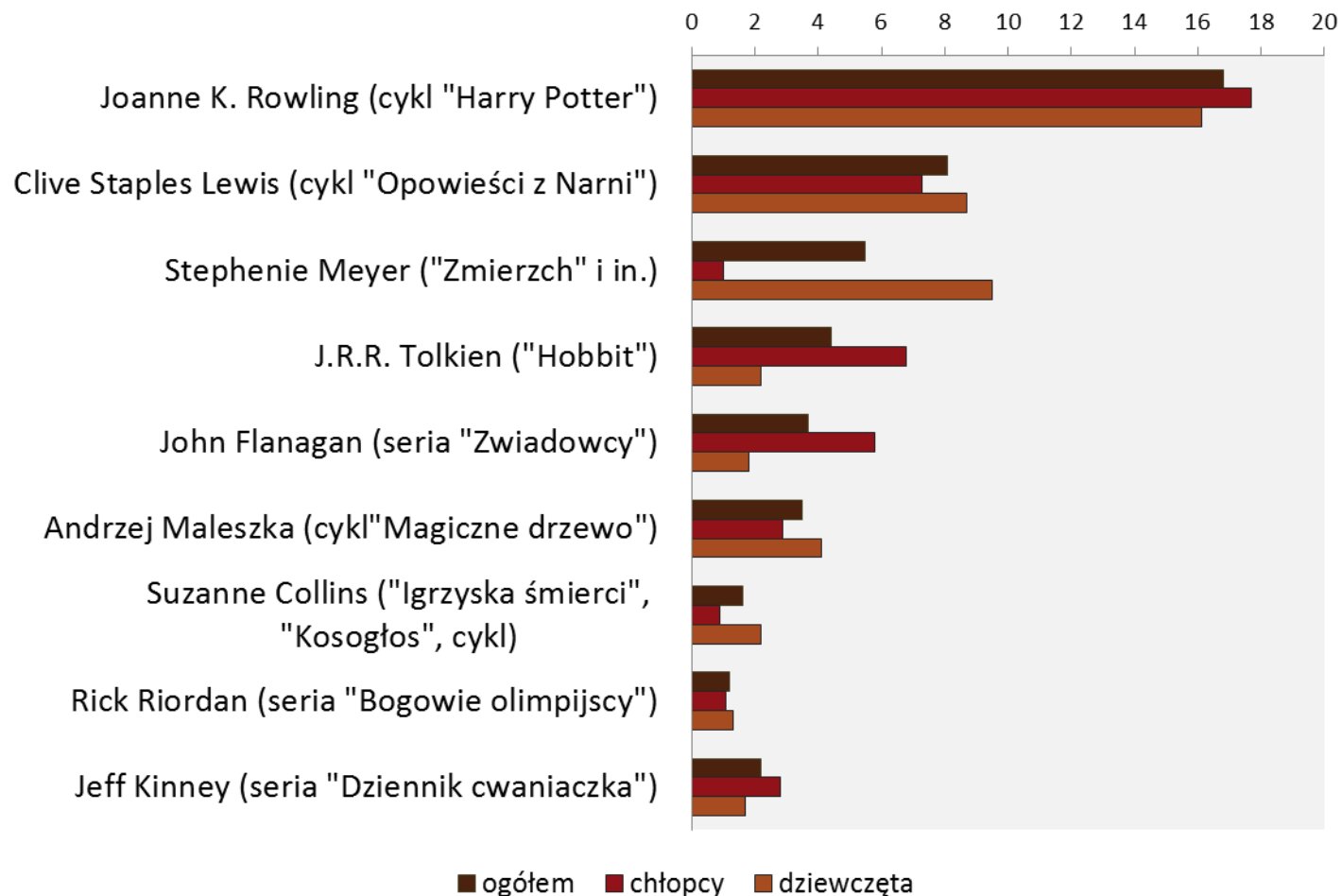

Typy książek czytanych w czasie wolnym dwunastolatków (w proc.)

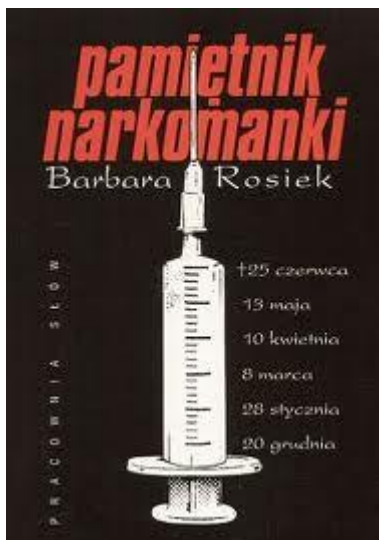
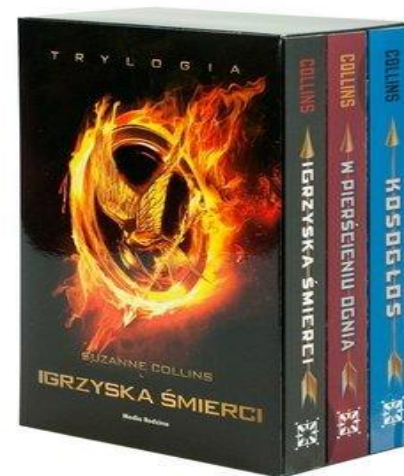
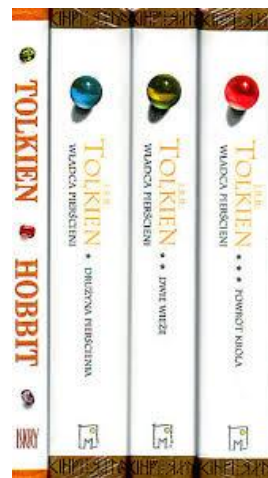
entuzjaści
edukacji

Autorzy i ich książki najczęściej czytani przez dwunastolatków (w procentach), N=1282

entuzjaści
edukacji

Wybory lekturowe czasu wolnego piętnastolatków

entuzjaści
edukacji

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

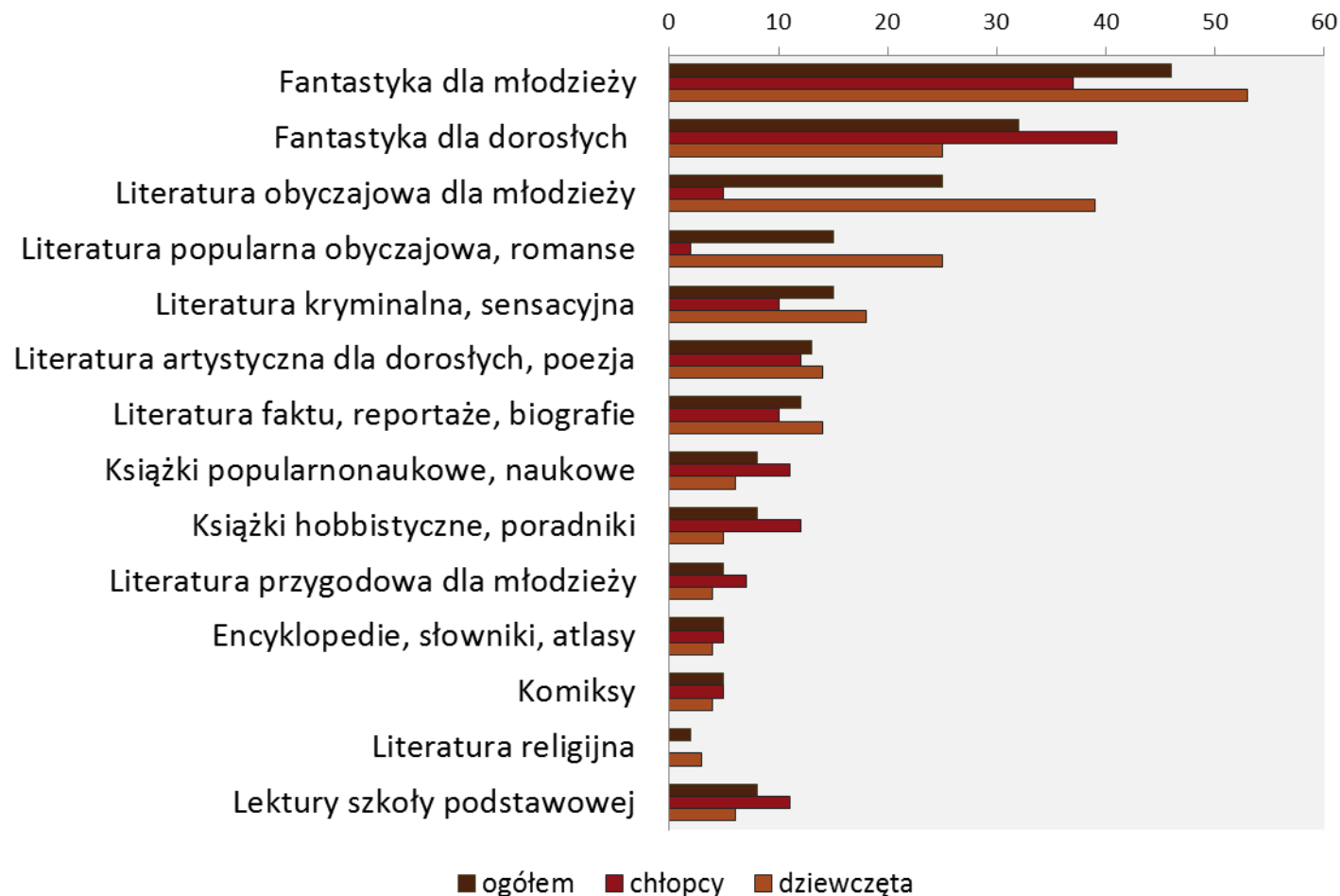

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

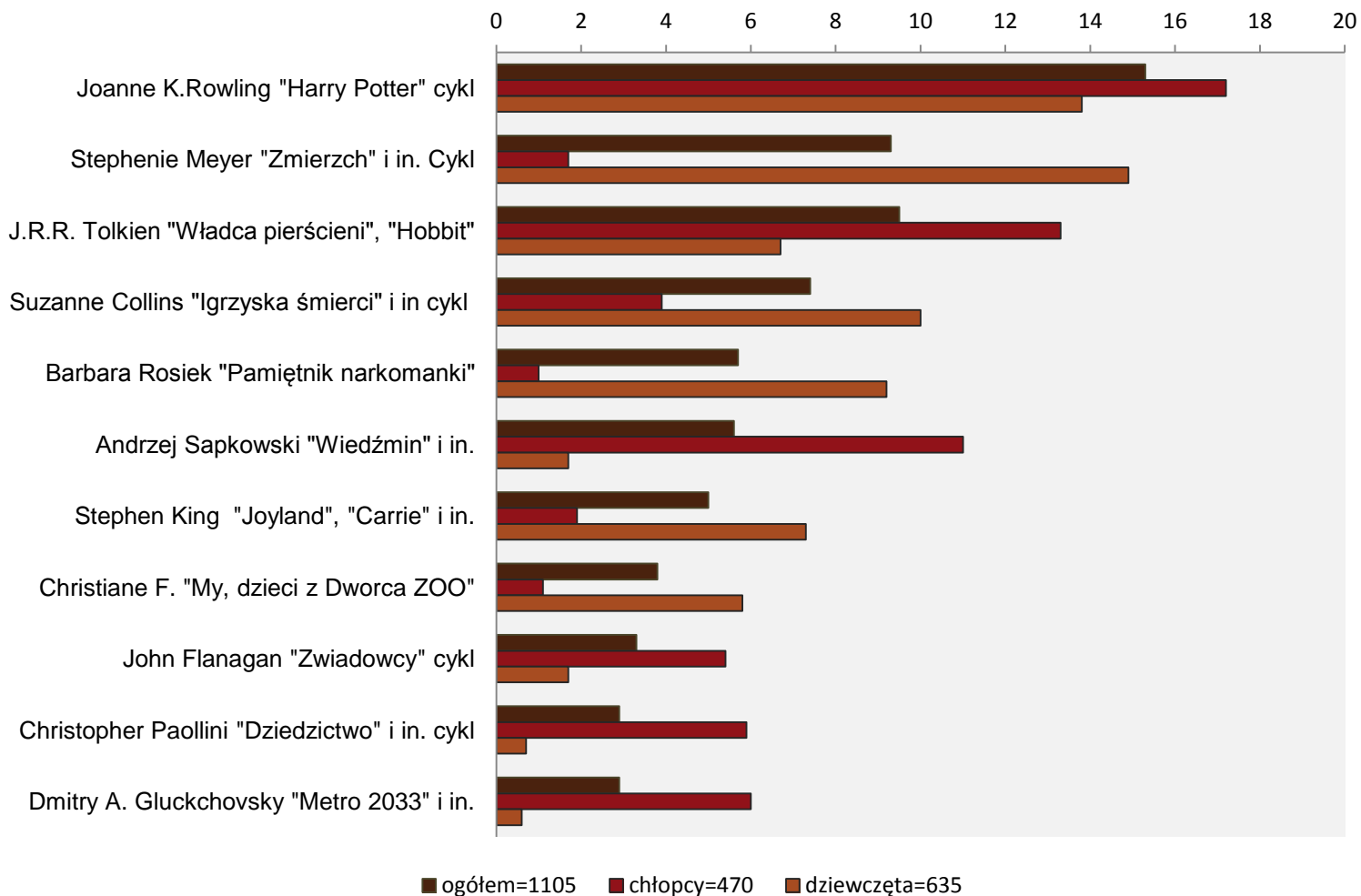

Typy książek czytanych w czasie wolnym piętnastolatków (w procentach, (w proc.), N= 1105

entuzjaści
edukacji

Autorzy i ich książki najczęściej czytane przez piętnastolatków (w proc.)

entuzjaści
edukacji

Obieg książek wśród nastoletnich czytelników

*entuzjaści
edukacji*

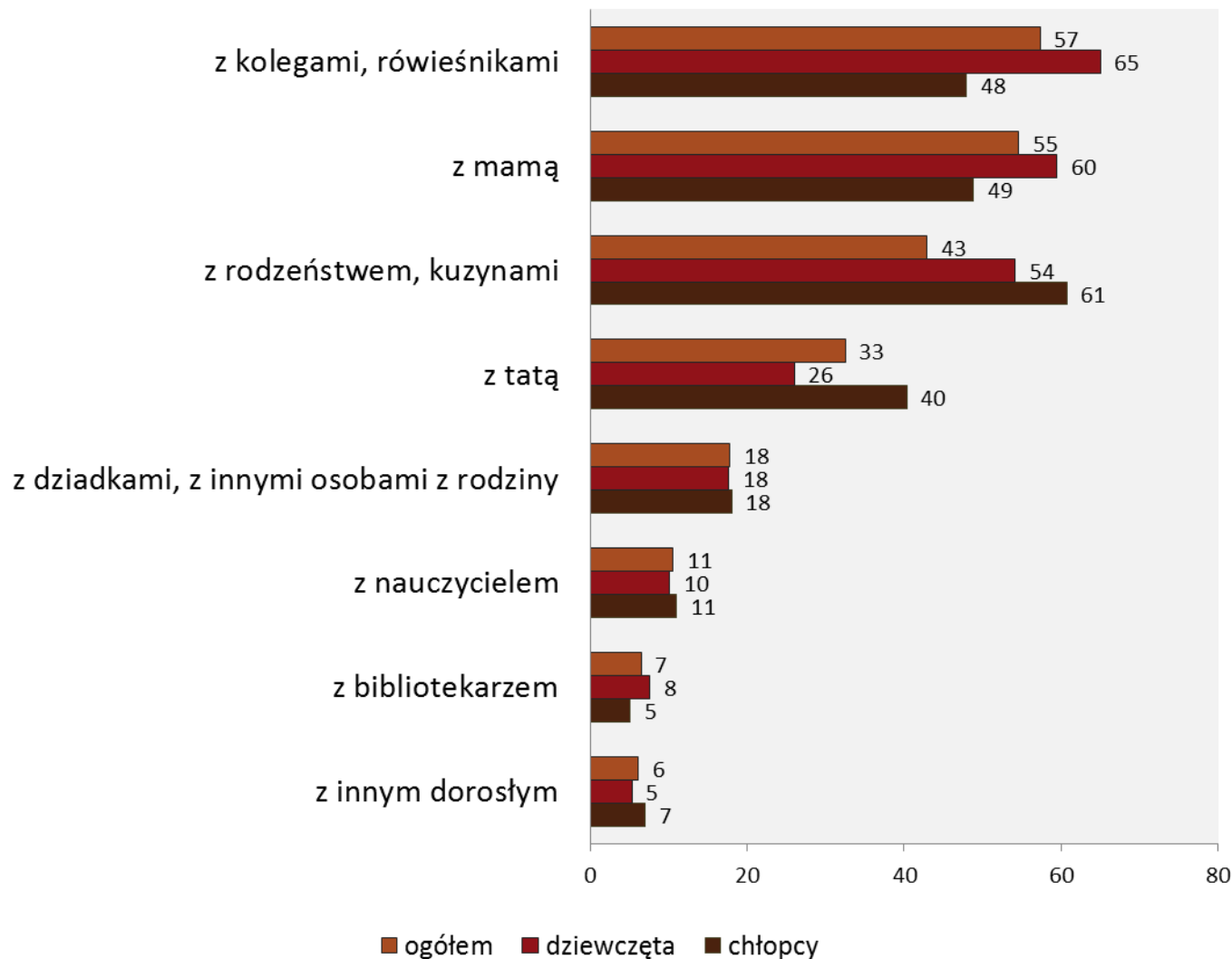
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

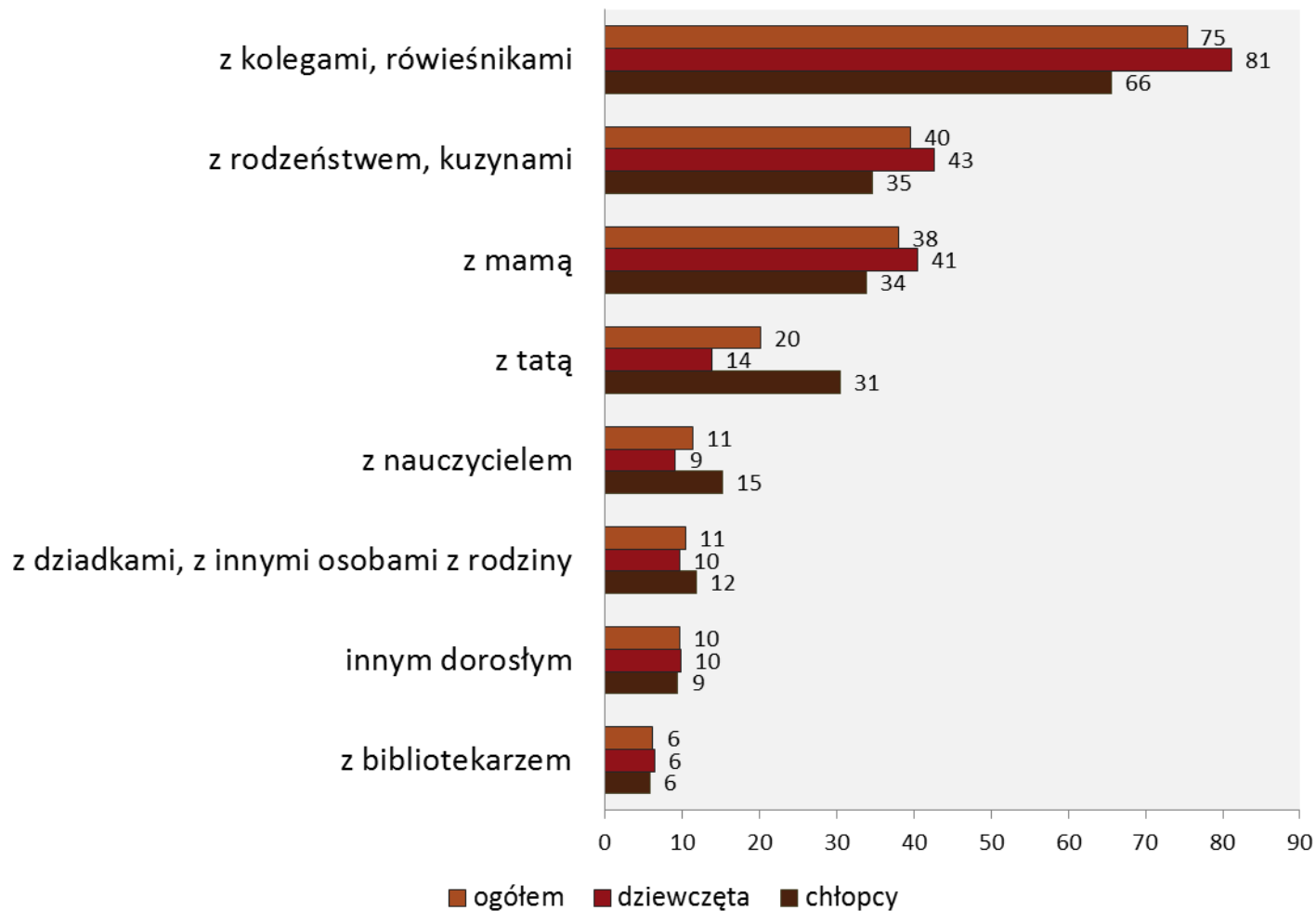

Z kim rozmawiają dwunastolatki o książkach czytanych w czasie wolnym?

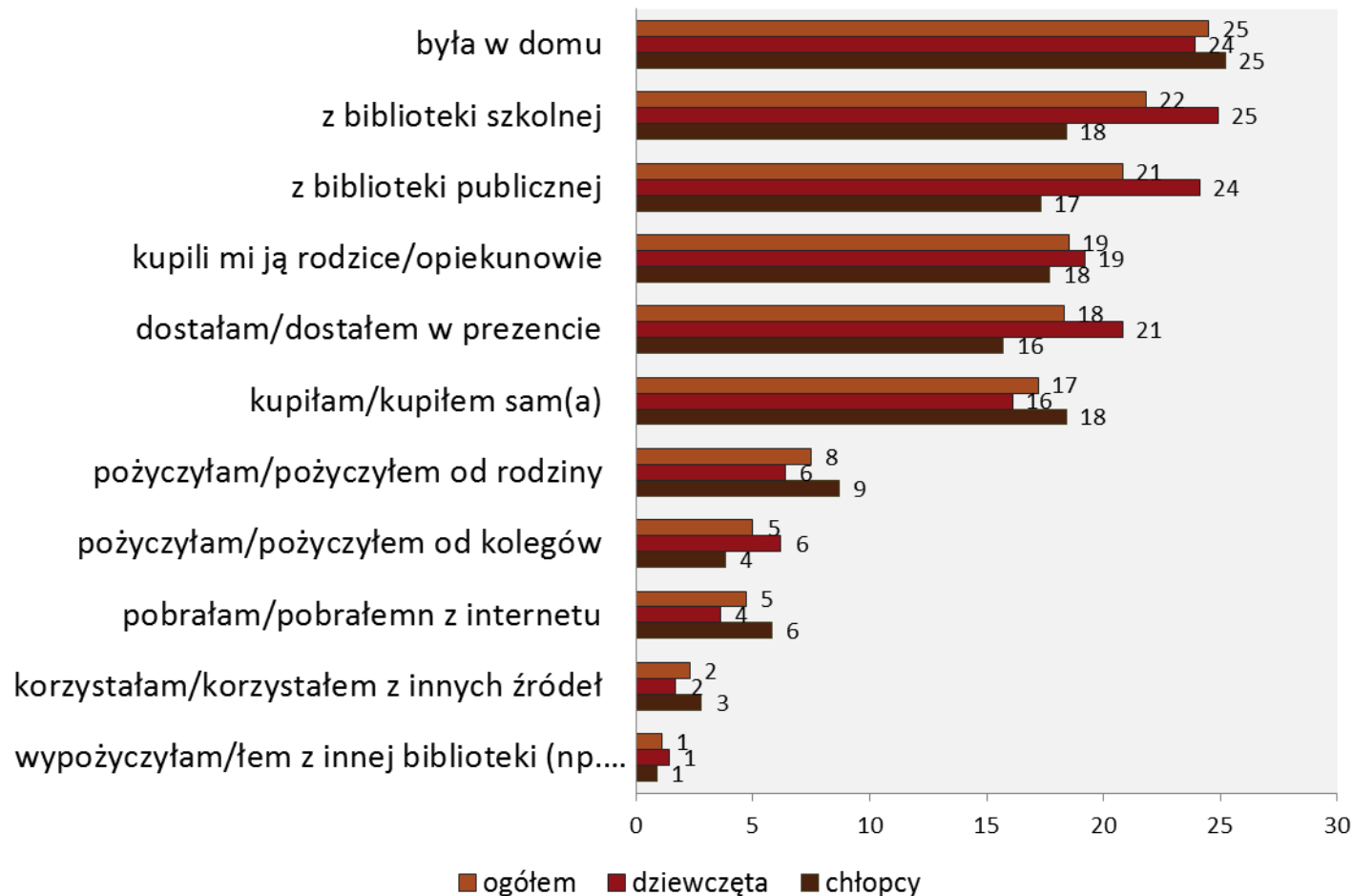
entuzjaści
edukacji

Z kim rozmawiają piętnastolatki o książkach czytanych w czasie wolnym, N=1320

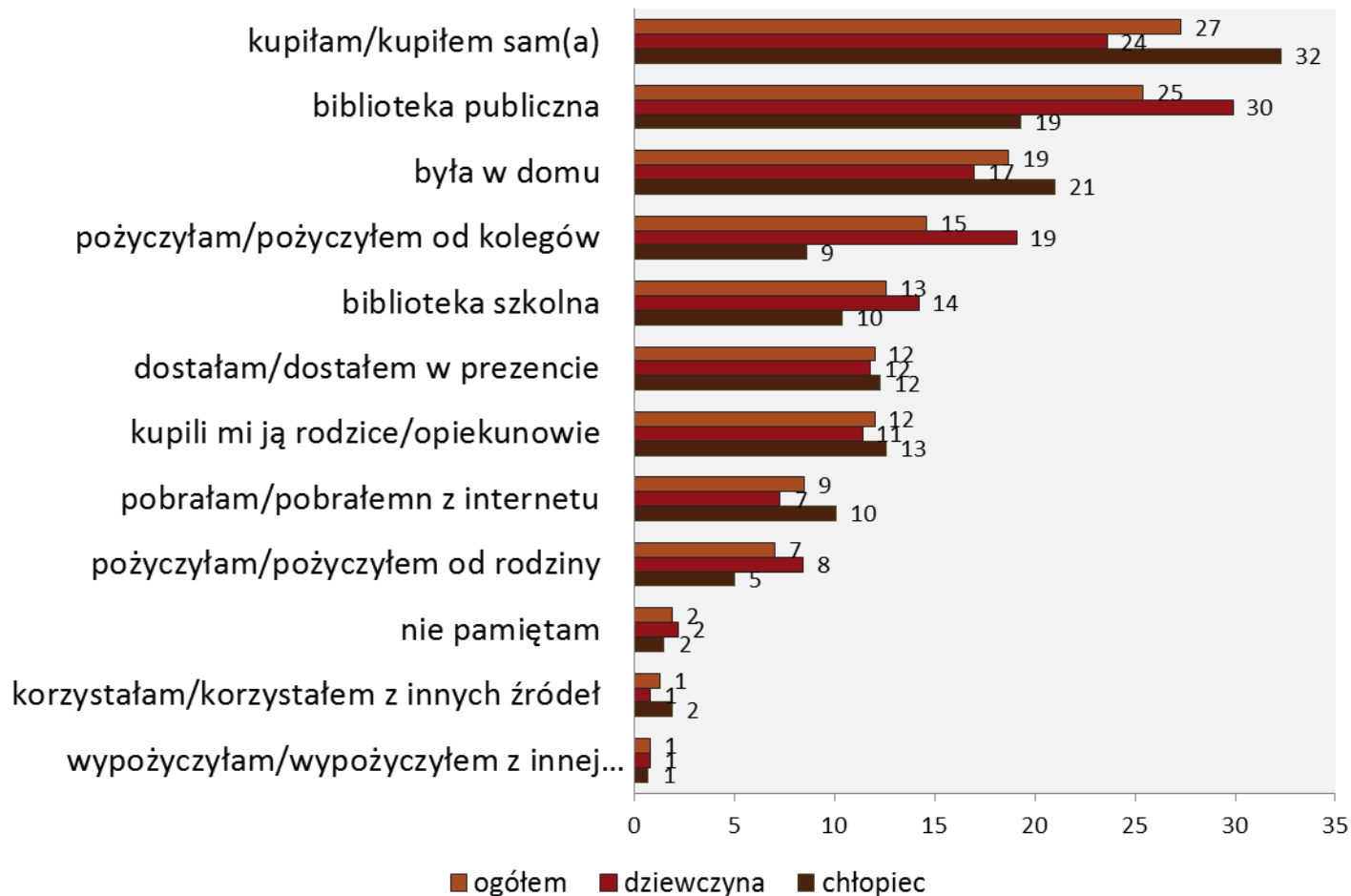
entuzjaści
edukacji

Źródła książek czytanych w czasie wolnym przez dwunastolatków, N=1320

entuzjaści
edukacji

Źródła książek czytanych w czasie wolnym przez piętnastolatków, N=1129

entuzjaści
edukacji

Źródła pozyskiwania książek

- **Biblioteki szkolne:**
 - źródło lektur szkolnych dla 60% dwunastolatków i 58% piętnastolatków czytających lektury szkolne;
 - starsi uczniowie rzadziej niż młodsi znajdują w nich pożądane książki: nieliczni z wielkich miast, najczęściej ci mieszkający na wsi.
- **Biblioteki publiczne:**
 - najważniejsze źródło książek czytanych w czasie wolnym dla uczniów, a przede wszystkim uczennic, z gimnazjów wiejskich i z małych miast.
- **Własny zakup:**
 - uczniowie mieszkający na wsi najrzadziej sami kupują książki i najrzadziej robią to ich rodzice;
 - dla gimnazjalistów wielkomiejskich to najważniejszy sposób pozyskiwania książek.
- **Pożyczanie książek od rówieśników:**
 - dziewczęcy sposób pozyskiwania lektur - to istotny element społecznego aspektu motywacji czytelniczych.

entuzjaści
edukacji

Uczniowskie postawy wobec lektur szkolnych

- Zdaniem większości uczniów lektury szkolne powinny budzić zaniepokojenie, które może wynikać z atrakcyjnej, wartkiej fabuły oraz bliskości uczniom, wyrażanej w ciekawym temacie, najlepiej zbieżnym z ich zainteresowaniami.
- Pierwszą barierą albo zachętą do lektury są walory lekturowe książki, a przede wszystkim przystępność językowa.
- Jeśli dziewczętom może się podobać beletrystyka obyczajowa opisująca relacje międzyludzkie i codzienne problemy młodzieży, to chłopcom takie tematy mogą zniechęcić do lektury, a nawet przeszkodzić w czytaniu - to oni są niechętni literaturze obyczajowej dla młodzieży, szczególnie klasycznej, np. powieściom Lucy Maud Montgomery.
- Uczniowie najchętniej czytali by w szkole książki takie jak czytają w czasie wolnym - powieści fantastyczne dla młodzieży, a gimnazjaliści utwory fantastyczne dla dorosłych; poczytnych autorów, takich jak Joanne K. Rowling, J.R.R. Tolkien czy Andrzej Sapkowski.

*entuzjaści
edukacji*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

entuzjaści
edukacji

Dziękuję za uwagę

dr Zofia Zasacka

z.zasacka@ibe.edu.pl

„Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel.: (22) 241 71 00, e-mail: ibe@ibe.edu.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

